תלמוד

פ"ל השורץ. הוה ליה למימר "זה לכם הטמא בשרץ האדמה" וכתיב "בשרץ השורץ על האדמה" לייחד ליה "השורץ" לדרוש כל מקום שהוא יכול לשרוץ לרמוש ולטוס והרי אף בים הוא שם ד) שמיט) עכבר האדמה הלכך ע"כ "על האדמה" למין האדמה הוא דאתא ולא למטומי ירך ליס: לו ליטו. תורה אור

זו אלא למטומי עכבר הטוער מאדמה: ויקרא ל"ל שחין פרה ורבה. כלומר אלא היה מפריה ורביה של עכבר לפי שטוער מחליו הוליד שחיט מטריין מהור דהאי שורץ לשון פרו ורבו הוא (שמות ח) ולא לשון ריחוש וטיטוט ולטולש ירך ליס לא יטמא דהכי קאמר על האדמה ה) ואפילו עכבר היס, ירך ליס לא יטמא ואפילו של יבשה, "השורץ" ופרה ורבה יטמא שאיט שורץ לא יטמא: ודין הוא. דלא ניטמטיה מכלל טומאה ולא נדרוש הכי דהא טימא כל שטמו עכבר וכיתא ו) (ליס) למדרש "השורץ" לרבוי ירך ליס ולא למטומי האי, ולקמיה פריך הא מטהר עכבר היס ממטומא "דעל האדמה" ומאי חזית דמטומא לעכבר היס ורבוי לירך ליס: בשרץ. קרא יתירא הוא דהא כתיב "בתלוליהם" אלא הטמאים לכם בכל השרץ: ואימא השורץ. לא דרשינן ליה הכי כל מקום שהוא רוחש ולרבות עכבר האדמה שירד ליס אלא הכי דרשינן השורץ "כל שהוא פרה ורבה לרבות עכבר היס ומיטוט "דעל האדמה" דמשמע על האדמה יטמא ולא שרץ היס אחת לאורויי לאחד זה ואחד זה על האדמה יטמאו ירבו ליס לין מטומאין: ת"ל ומאחר דשויתיה ליס מקום טומאה. דמרבית ז) מץ היס לטומאה: מה לי. בעודו ביס המקראות במדה זו אלא לומר דבר המקובל: ופרכינן האי "על האדמה" מיבעי ליה להוציא ספק טומאה לפה. שרץ מת לף על המים ספק נגע ספק לא נגע אף ברשות היחיד ספקו טהור ומהאי קרא נפקא לן בפרק בתרא דזיר (דף סד.) כתיב ח) השרץ כל מקום שהשורץ ואפילו על המים וכתיב על האדמה הא כילד כאן בטומאת ולא כאן בטומאת ספק: ערוך. מן הלב ומן הגחם הוא בא כדלקמן: וכן הגפליים. שרץ מין לב: וסלמנדרא. שרץ הטער מן האור מעלי הדם על ידי כשפים והסך מדמו אין האור שולט בו וקיים ליה לר"ע דמיתא דלב הוא: לפסוק זה. ט) משום דמיירי בסלמנדרא: יש לך בריות גדולות באור. סלמנדרא: יושבי האדמה מקום מיושב לאולדות: ביבריי דנרש. י) חיות המטיות באותו מקום ביבריו"ש בלע"ז: אין מן הישוב. אינן גדולות אלא במים: בשמתא נרש. כלומר כל יושביה דשעים סולם יהיו בשמתא: תרביה משכיה ואליתיה. האלב והשור עם הבשר והאליה כלומר טולן כקמן כגדול: לא אבה נרש כו'. לפי שטולן היו רשעים: נרשאה נשקיך מני ככיך. אם נשקך אחד מיושבי נרש פגה שניך אם תמלאם כולם כי מוחזק נגב הוא: נהר פקודאה. אם מיושבי נהר פקודאה: לוייך. בדרך: מגלימא שפירא דחזי עלך. מחמת שרואה לך טליא נאה ודעתו לגוזבו ותחבר עמך: אשני אושפיך. אלא ידע היכן תשכב שנגנבים מומחין הם: לוועד. מקום רשעים ומרביעי כלאים: כרוך על הלב. כל שעה היה מלוי אלגו והיה מקק עמו כדאמרינן בקדושין (דף עט:) בכרוכין אחריה ובכבורות (דף כד.) חוזר שכרוך אחר כתל כלומר נמשך ושוכן אלגו תמיד: יצא ערוד מביניהם. והיה טשך בני אדם וממיה כדאמרינן בברכות (דף נג.) גבי דוסא: אבי ועוד דרבי חגינא בן דוסא: אבי ועוד הן הכיאו כו'. יא) מזוגי כלאים היו: אף אני אבא עליהם בריה כו'. והייט ערוד: תמשיכו שוה. שמשמשין שניהם פנים כנגד פנים כגון אדם לו פנים כנגד שורף כגון בהמה: ועיבורו. ימי עיבור: יולדים זה מזה. מתעברים זה מזה: ומגדלין. מניקים זה מזה: ומריגין התם ולאותו רשע נתם לא מיטע חבר ג) והיאך יצא אותו ערוד (דף ח.) שועל וכל מיני ברלים לשמה תדשים ונתם לשבע פנים ואמרינן התם ולאותו רשע נתם לא מיטע חבר ג) והיאך יצא אותו ערוד מלב ומנתם: נס בתוך נס לטורעתא. כדי ליפרע מן הרשעים. נתלע ממנה אבר בשר גידים ועצמות לו נתלע ממנה בשר לבדו ועדיין הן מעורים בה במקלפת ויש הפרש בין אבר מן החי לבשר מן החי שהאבר מטמא אדם וכלים כעבלה והבשר שאינו אבר טהור מכלים כדילפינן לקמן בפרקין (דף קכח): במקומן. אע"פ שהן מחוברין אם חושב עליהן להאכילן לעובד כוכבים הוי אוכל לקבל טומאה וטומאת אחרים דטומאת עצמן אין בהן עד שיתלשו כולן כדילפינן בגמרא אבל מקבלים טומאה מן הבשר ומטמאין בה את אחרים: ונריגין הבשר. לבא במים פעם אחת לאחר שנתלגלגו וטוב מקבלים טומאה טומאת ויבא למימר בהאי אבר שסופו לטמא טומאה חמורה, דאינו מטמא טומאת אבר מן החי עד שיטות, ושמא לא יבא לידי טומאה חמורה דשמא ישחטנה ואין שחיטה עושה ניפול: נשחטה

סו א מיי' פ"ב מהל' מאכ' אסורות סמומאות הל"ה:

[ל"ל דני ביבי]

[נכוסה שם איתא כגון ודחזיא וכי בתרי ושוקא דמרש]

[ל"ל וכן הנשלין כ"ל בעבוך עוכ בן בכמל ומ"ם נרשא ז יתיישב המיסת המהרש"א בח"ל ע"ש]

נוסא נבלאות דבריאה

מאנה "יש לך בריות"

[ל"ל הוי אומר]

[ל"ל הוי מה רבו מעשיך ה' כ"ל בילקוט]

[תוספתא כלאים פ"ה]

נוסא/מאנה מקומות טמאתן בהן לטיים

שיטה מקובצת

ט) כל מקום שהשורץ אי אינו אומר השורץ אלא השורץ כל המשרץ: ג) ת"ר הצב למינהו. נ"ב ע"ין ר"ש ריש סס' כלים: ג) להביא הטיני וכו' יצא עיני כך צריך לחיות מנוקר: ד) אף בים הוא שם עכבר הארץ * ה) דה"ק על הארץ יטמא ואפילו עכבר הים: ו) עכבר וניחא לן לדרש: ז) דמרבית מן הים לשומאה: ח) כתיב השורץ דמשמע כל מקום ששורץ: ט) לשמוע זה דצב למינהו משום דמיירי בסלמנדרא: י) חיות המצויות באותו מקום. נ"ב בקצת פירושי רש"י ז"ל כ"י כתוב ביבריי דנרש חיות המצויות בנרש ע"כ: יא) אנשי ועוד הן הביאו וכו' דאותן של וועד מזוגי כלאים היו לישנא אחרינ' וועד אינו מקום רשעים אלא רב הונא היה מתמה שראה שיני יוצא מנחש א"ל ר"ש החסיד אין לתמוה בדבר שכן אמר הקב"ה הם הביאו וכו' אבריות קאי אני לא בראתי כלאים והם הבריות בגמי ענה תרביעו כלאים ויצא מהם פרד ובאותו יום נזרתי לא הזה אדם שנשכו עיני חיות שקורין ביברנאש

עליהם מרה ז להרבות להם מזיקים והכי דריש ליה בבראשית רבה [פרשה פ"ב] מה עשה הקב"ה בימי ענה הביא חכינא נחש וחזנו לחרדון צב ויצא מהן עיני: לא הזה אדם שהכתו פרדה לבנה והיה יחיה: יב) השאיר יצא אותו ערוד מצב ומנחש נס בתוך נס הוא דאי בגי תשמישן שוה נס הוא שמניח את סינו וכרוך על שאינו סינו ועוד שאין יולדין זה מזה הם"ר: יג) פי' בקו נפרם מן